

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/618/2015
Identifikačné číslo spisu:	6312210222
Dátum vydania rozhodnutia:	29.06.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Marián Sluk
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:6312210222.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu Tatra credit, a.s., so sídlom v Piešťanoch, Námestie slobody 10/1719, IČO: 44 975 775, proti žalovanému P. S. E., bývajúcemu v C., zastúpenému advokátom JUDr. Petrom Šramkom, so sídlom v Brezne, Moyzesova 12, o zaplatenie 1.946,44 Eur s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Brezno pod sp.zn. 3C/131/2013, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 8. júna 2015 sp.zn. 13Co/649/2014, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobcovi nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

Okresný súd Brezno rozsudkom z 26. marca 2014 č.k. 3C/131/2013-100 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi 1.946,44 Eur s príslušenstvom a nahradiť mu trovy konania spočívajúce v zaplatenom súdnom poplatku. V odôvodnení uviedol, že právna predchodkyňa žalobcu (S.O.S.financ, spol. s r.o.) a žalovaný uzatvorili 18. mája 2009 zmluvu o úvere č. 86/09 v zmysle § 497 a nasl. Obchodného zákonníka. Žalovaný si záväzky zo zmluvy o úvere neplnil, preto si žalobca uplatnil nárok na neuhradenú časť istiny a časť zmluvného úroku spolu s príslušenstvom. Uzatvorením platnej zmluvy o postúpení tejto pohľadávky na žalobcu, došlo k zmene v osobe veriteľa. Nesplnenie oznamovacej povinnosti v zmysle § 526 ods. 1 Občianskeho zákonníka má za následok len to, že dlžník sa môže dlhu zbaviť aj plnením v prospech postupcu. Žalobca v konaní preukázal, že žalovanému bolo postúpenie pohľadávky oznámené jeho právnym predchodcom, vyhodnotil súd námietku žalovaného o nedostatku aktívnej legitimácie žalobcu ako nedôvodnú. Následne posudzoval charakter zmluvy o úvere a dospel k záveru, že sa na ňu nevzťahujú ustanovenia zákona č. 258/2001 o spotrebiteľských úveroch, pretože účelom úveru bola „rekonštrukcia nehnuteľností“. V zmysle § 1 ods.2 citovaného zákona je aplikácia ustanovení zákona o spotrebiteľských úveroch vylúčená v prípade poskytnutia úveru na účely dodatočných alebo ďalších stavebných úprav dokončených stavieb a ich údržby. Napriek tomu, že zmluva o úvere, uzatvorená medzi účastníkmi, je spotrebiteľskou zmluvou v zmysle § 52 Občianskeho zákonníka, súd konštatoval, že právna úprava premlčania nesmeruje k ochrane spotrebiteľa z hľadiska cieľa jej prijatia,

ani z hľadiska jej obsahu ako celku. Zmluva o úvere je absolútny obchodnoprávny vzťah v zmysle § 261 ods.3 Obchodného zákonníka, spravujúci sa ustanoveniami Obchodného zákonníka, a to bez ohľadu na povahu účastníkov vzťahu, preto súd aplikoval na premlčanie ustanovenia tohto kódexu. Žalovaný nepreukázal, že došlo k vyhláseniu predčasnej splatnosti úveru, premlčacia doba tak v zmysle § 392 ods. 2 Obchodného zákonníka plynula pre každé čiastkové plnenie samostatne. Keďže prvá splátka bola dohodnutá na deň 18. mája 2009 a návrh na vydanie platobného rozkazu bol súdu doručený dňa 15. novembra 2012 (doplnený v zmysle § 42 ods. 1 O.s.p.), pohľadávka žalobcu bola uplatnená včas a námietka premlčania vznesená žalovaným nebola dôvodná. Žalovaný sa v konaní bránil aj tým, že zmluva o úvere obsahovala neprijateľné zmluvné podmienky, ktoré však nijako nešpecifikoval a sankcie, ktoré by bolo potrebné považovať za neprijateľné, neboli žalobcom voči žalovanému uplatnené. Súd poukázal nato, že žalovaný uzatvoril zmluvu o úvere slobodne a vážne, pričom istina mu bola riadne vyplatená. Z týchto dôvodov žalobe vyhovel, a to aj v časti úroku z omeškania. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods.1 O.s.p.

Proti tomuto rozsudku podal odvolanie žalovaný.

Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom z 8. júna 2015 sp.zn. 13Co/649/2014 napadnutý rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdil (§ 219 ods.1, 2 O.s.p.) a žalobcovi nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. K odvolacím námietkam uviedol, že z napadnutého rozhodnutia je celkom zrejмый a správny záver súdu prvého stupňa o spotrebiteľskom charaktere právneho vzťahu medzi účastníkmi, aj keď sa nejedná o zmluvu o spotrebiteľskom úvere v zmysle zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch. Za nesprávnu však považoval zo strany súdu prvého stupňa aplikáciu ustanovení Obchodného zákonníka upravujúcich premlčanie na prejednávany prípad. Vzhľadom na spotrebiteľský charakter zmluvy o úvere v zmysle ustanovenia § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka bolo potrebné premlčanie posudzovať podľa § 101 Občianskeho zákonníka. Okresnému súdu vytýkal aj nesprávny záver o splatnosti žalovanej pohľadávky s poukazom na čl. I ods. 1 písm. o/ zmluvy o úvere, z ktorého vyplýva konečná splatnosť úveru dňa 18. novembra 2009. Keďže pri spotrebiteľských zmluvách začína premlčacia doba plynúť odo dňa nasledujúceho po konečnej splatnosti úveru a žalobca podal návrh na súd dňa 15. novembra 2012, ani pri aplikácii trojročnej premlčacej doby podľa § 101 Občianskeho zákonníka nebola uplatnená pohľadávka premlčaná. Odvolací súd uzavrel, že napriek týmto nesprávnym záverom súdu prvého stupňa, bolo v konečnom dôsledku jeho rozhodnutie vo výroku správne, a preto ho potvrdil. Odvolacie námietky týkajúce sa nepreskúmania neprijateľných zmluvných podmienok vyhodnotil ako nedôvodné, pretože žalobca upustil od uplatnenia práva vyplývajúceho z takýchto neprijateľných zmluvných podmienok, pričom neprijateľnosť zmluvných podmienok nemá za následok neplatnosť celej spotrebiteľskej zmluvy, preto nebolo potrebné sa nimi zaoberať. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p. a § 151 ods. 1 O.s.p.

Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu podal dovolanie žalovaný (ďalej aj „dovolateľ“). Prípustnosť dovolania odôvodnil v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. (odňatím možnosti konať pred súdom) a súčasne aj v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ a c/ O.s.p. (konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie a rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci). Odňatie možnosti konať pred súdom videl v tom, že odvolací súd nepostupoval v súlade s ustanovením § 213 ods. 2 O.s.p., označil ho za prekvapivé, avšak bližšie v dovolaní nešpecifikoval ustanovenie právneho predpisu, ktorého sa má namietaná vada dotýkať. Rozhodnutie odvolacieho súdu označil za nedostatočné, nepresvedčivé a nepreskúmateľné s poukazom najmä na argumentáciu v časti neprijateľných zmluvných podmienok. Nestotožnil sa s názorom odvolacieho súdu ohľadom záveru o neprijateľných zmluvných podmienok a (ne)platnosti spotrebiteľskej zmluvy. Poukázal na obsah celej zmluvy, ktorá je podľa jeho názoru v rozpore s dobrými mravmi a je preto v celom rozsahu neplatná. Námietku premlčania považoval za dôvodne vznesenú a preto mala byť žaloba zamietnutá. Navrhol, aby dovolací súd napadnuté rozhodnutia (odvolacieho i súdu prvého stupňa zrušil) a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Žalobca sa k podanému dovolaniu nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.), po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) spĺňajúci podmienku povinného zastúpenia (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno týmto opravným prostriedkom napadnúť (§ 236 a nasl. O.s.p.).

Zmyslom dovolania je preskúmanie napadnutého rozhodnutia - v prípadoch stanovených zákonom - z hľadiska v zákone určených dovolacích dôvodov a dosiahnutie nápravy tam, kde rozhodnutie napadnuté dovolaním nemôže obstať z aspektu opodstatnenosti v dovolaní uplatneného dovolacieho dôvodu. Výnimočnosť tohto opravného prostriedku zodpovedá právna úprava jeho prípustnosti, ktorá spolu s interpretačnou praxou dovolacieho súdu (tiež ústavného súdu i Európskeho súdu pre ľudské práva) sleduje zachovanie jedného zo základných princípov právneho štátu - princípu právnej istoty - nezmeniteľnosti právoplatných súdnych rozhodnutí (resp. ich výnimočnej zmeniteľnosti).

Mimoriadna povaha dovolania v rámci systému opravných prostriedkov sa prejavuje aj v tom, že účastník konania nemôže úspešne podať dovolanie z akéhokoľvek dôvodu, ale len z dôvodu uvedeného v zákone (z tzv. dovolacieho dôvodu). Občiansky súdny poriadok upravuje tri samostatné dovolacie dôvody. Podľa ustanovenia § 241 ods. 2 O.s.p. dovolanie možno odôvodniť len tým, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v ustanovení § 237 ods. 1 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

Pre účely predmetného dovolacieho konania je vhodné osobitne zdôrazniť, že dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a nemožno sa ním úspešne domáhať revízie skutkových zistení súdov nižších stupňov ani výsledkov nimi vykonaného dokazovania. Posúdiť správnosť a úplnosť skutkových zistení, a to ani v súvislosti s právnym posúdením veci, nemôže dovolací súd už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy. Dovolacie konanie má (a to je potrebné osobitne zdôrazniť) prieskumnú povahu; aj so zreteľom na ňu dovolací súd - na rozdiel od súdu prvého stupňa a odvolacieho súdu - nemá možnosť vykonávať dokazovanie (viď § 243a ods. 2 veta druhá O.s.p.).

K jednotlivým dovolacím dôvodom treba uviesť, že (pokiaľ sú splnené ďalšie procesné predpoklady - najmä čo do včasnosti podania dovolania a jeho podania oprávnenou osobou) existencia procesnej vady konania v zmysle § 237 ods. 1 O.s.p., na ktorú poukazuje ustanovenie § 241 ods. 2 písm. a/ O.s.p., zakladá nielen prípustnosť dovolania, ale aj jeho opodstatnenosť. Existencia tzv. inej procesnej vady konania majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.) a nesprávne právne posúdenie veci (ktoré je v zmysle § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. tretím dovolacím dôvodom), na rozdiel od toho nezakladá prípustnosť dovolania. K (procesnej) prípustnosti dovolania viď nižšie bod 1.

1. V prejednávannej veci smeruje dovolanie proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa.

Dovolanie proti rozsudku je prípustné, ak je napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej (§ 238 ods. 1 O.s.p.). Dovolanie je prípustné aj proti rozsudku odvolacieho súdu, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2 O.s.p.). Dovolanie je prípustné tiež proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p. (§ 238 ods. 3 O.s.p.).

Prípustnosť dovolania žalovaného z uvedených ustanovení nevyplýva - napadnutý nie je zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu (§ 238 ods. 1 O.s.p.), dovolací súd v tejto veci dosiaľ nezaujal záväzný právny názor (§ 238 ods. 2 O.s.p.) a dovolanie smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, ktorý nevykazuje znaky rozsudku uvedeného v § 238 ods. 3 O.s.p. Najvyšší súd Slovenskej republiky z týchto dôvodov dospel k záveru, že v prejednávannej veci je dovolanie žalovaného (procesne)

neprípustné.

Dovolateľ zastúpený kvalifikovaným zástupcom v dovolaní (advokátom) síce označil dovolací dôvod v zmysle § 237 písm. f/, v dovolaní však výslovne uplatnil aj dovolacie dôvody v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ a c / O.s.p., keď súdom vyčíta nedostatočné odôvodnenie rozhodnutí alebo nesprávny právny záver ohľadom otázok spájaných s (ne)platnosťou spotrebiteľskej zmluvy, neprijateľnosťou zmluvných podmienok, či (ne)premlčaním žalobou uplatneného práva, ktoré riešili konajúce súdy. K týmto a prípadne i ďalším (charakterom príbuzným) dovolateľom uvádzaným argumentom a námietkam dovolací súd odkazuje na svoju konštantnú judikatúru, podľa ktorej k dovolacím dôvodom v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ a c/ O.s.p. by bolo možné prihliadať len v prípade (procesne) prípustného dovolania, čo však nie je tento prípad (viď napr. R 54/2012 a niektoré ďalšie rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 102/2012, 7 Cdo 116/2013, a iné). Z uvedeného plynie, že na dovolateľom uplatnené dovolacie dôvody v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ a c/ O.s.p., ktoré tvoria obsah dovolania, i keby boli prípadne opodstatnené, dovolací súd nemôže prihliadať.

2. Pokiaľ ide o dovolací dôvod uplatnený dovolateľom v zmysle § 241 ods. 2 písm. a/ (vada v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.), je situácia iná. Dovolací súd vzhľadom na § 242 ods. 1 O.s.p. (ex officio) skúmal, či procesná prípustnosť dovolania nevyplýva z § 237 ods. 1 O.s.p., v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ nepodal sa návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom a g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný; ak v konaní došlo k niektorej z väd vymenovaných v § 237 ods. 1 O.s.p., možno ním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým je inak dovolanie neprípustné (viď napríklad R 117/1999, R 34/1995 a tiež rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky uverejnené v časopise Zo súdnej praxe pod č. 38/1998 a č. 23/1998). Osobitne ale treba zdôrazniť, že pre záver o prípustnosti dovolania v zmysle § 237 ods. 1 O.s.p. nie je významný subjektívny názor účastníka konania tvrdiaceho, že došlo k vade vymenovanej v tomto ustanovení; rozhodujúcim je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

Vady konania v zmysle § 237ods. 1 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. neboli v dovolaní namietané a v dovolacom konaní ich existencia nevyšla najavo. Prípustnosť dovolania žalovaného preto ani z týchto ustanovení nemožno vyvodiť.

3. Žalovaný odňatie možnosti konať pred súdom v zmysle § 237 ods.1 písm. f/ O.s.p. spája s 1/nedostatočným odôvodnením súdnych rozhodnutí (v zmysle § 157 ods. 2 O.s.p) a tiež s tým, že 2/ odvolací súd nepostupoval v súlade s ustanovením § 213 ods. 2 O.s.p. v dôsledku čoho je jeho rozhodnutie prekvapivé.

3.1. Za procesnú vadu konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. považoval dovolateľ i nedostatočné odôvodnenie súdnych rozhodnutí, považujúc ich tiež za nepresvedčivé a nepreskúmateľné.

Otázka, či pod procesnú vadu konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. možno (treba) subsumovať aj nepreskúmateľnosť rozhodnutia, nemá iba procesnoprávny rozmer, dopad a dosah, ale tiež mimoriadne významné ústavnoprávne konzekvencie. Závery z jej riešenia majú totiž kľúčový význam z hľadiska charakteristiky dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku a tiež dovolacieho konania, účelom ktorého je - ale len v úzko vymedzenom rámci, ktorým zákon upravuje prípustnosť dovolania - preskúmať rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré už nadobudlo právoplatnosť (atribúty záväznosti a nezmeniteľnosti). Zodpovedanie tejto otázky je tesne späté s potrebou vylúčiť možnosť, že dovolanie bude neprípustne slúžiť ako „skryté odvolanie“ a môže viesť iba na nápravu zásadných nereparovateľných (nezvratných) procesných pochybení v občianskom súdnom konaní ako celku,

prípadne - avšak striktne len vo vymedzenom rámci - tiež k náprave hmotnoprávných pochybení súdov. Potvrdzuje to aj náhľad ústavného súdu vyjadrený vo viacerých jeho rozhodnutiach, v zmysle ktorého základné právo na súdnu ochranu treba vnímať „ako výsledkové“, t.j. právo, ktorému musí zodpovedať proces ako celok, teda nie čiastkové rozhodnutia predchádzajúce konečnému rozhodnutiu (m. m. III. ÚS 33/04, IV. ÚS 163/05, II. ÚS 307/06, II. ÚS 155/08). Z ústavnoprávneho, procesnoprávneho, ale aj koncepčného hľadiska je neprijateľné, aby sa dovolaniu a dovolaciemu konaniu pripisoval účel, zmysel a význam, ktorý zodpovedá skôr odvolaniu a odvolaciemu konaniu, teda štádiu občianskeho súdneho konania, ktoré predchádza právoplatnému skončeniu. V plnej miere je preto aj v týchto súvislostiach opodstatnený názor, vyjadrený v publikácii „Občiansky súdny poriadok, Komentár, Števček / Ficová a kol., C-H-BECK, 2009. str. 671, podľa ktorého pod odňatím možnosti pred súdom konať treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa znemožnila, odňala alebo sťažila účastníkovi konania realizácia tých procesných práv, ktoré majú slúžiť na ochranu a obranu jeho práv a záujmov právom chránených v tom - ktorom konkrétnom konaní, a súdu sa nepodariť nedostatky tohto postupu zákonným spôsobom odstrániť do okamihu, v ktorom odvolací súd vyhlási konečné rozhodnutie vo veci. Z postavenia najvyššieho súdu ale vyplýva, že jeho primárnou úlohou je zjednocovať prax všeobecných súdov.

Pri uplatnení tézy, vyplývajúcej z rozhodnutí ESLP, podľa ktorej rozhodnutia súdov predstavujúce res iudicata „majú zostať nedotknuté“, je potrebné na prípady možnosti prelomenia záväznosti a nezmeniteľnosti právoplatných rozhodnutí hľadiť ako na výnimky z tejto zásady. Aj Občiansky súdny poriadok upravuje takto podmienky prípustnosti dovolania a prípady, v ktorých možno právoplatné rozhodnutie napadnúť dovolaním, považuje striktne len za výnimku zo zásady jeho záväznosti a nezmeniteľnosti. Právnu úpravu, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých sa môže táto výnimka uplatniť, nemožno v žiadnom prípade vykladať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad. Interpretácia niektorého ustanovenia zákona, nech by bola motivovaná akoukoľvek snahou dosiahnuť nápravu procesného pochybenia všeobecného súdu, nesmie popierať samotný účel komplexu právnej úpravy, do ktorej je toto ustanovenie zaradené.

Odôvodnenie rozhodnutia je obsahovou náležitosťou písomného vyhotovenia rozhodnutia, ktorá má stručne, jasne, výstižne a presvedčivo uviesť, čoho a z akých dôvodov sa žalobca domáhal, ako sa vyjadril žalovaný, a vysvetliť, ktoré skutočnosti považoval súd za (ne)preukázané, z ktorých dôkazov (ne)vychádzal, akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil a ako vec právne posúdil (viď § 157 ods. 2 O.s.p.). Účastník však - ale opäť iba v rámci limitov daných právnou úpravou prípustnosti opravných prostriedkov - samozrejme, nie zbavený možnosti brániť sa tomu, čo v rozhodnutí súdu považuje za nesprávne, nespravodlivé, nezodpovedajúce zákonu. Ani vtedy, keď zastáva názor, že odôvodnenie písomného vyhotovenia rozhodnutia je nedostatočné, nevýstižné alebo neúplné, účastník nezostáva „procesne bezbranný“. Pokiaľ sa totiž nazdáva, že odôvodnenie napadnutého rozhodnutia je nepreskúmateľné, má v plnom rozsahu zachované právo namietať túto nesprávnosť v procesne prípustnom opravnom prostriedku.

V minulosti sa na najvyššom súde vyskytli odlišné názory, argumentačné protichodnosti a nejednotné interpretačné východiská v otázke, ako má byť - z hľadiska prípustnosti dovolania - nazerané na nepreskúmateľnosť rozhodnutia napadnutého dovolaním, preto 3. decembra 2015 pristúpil najvyšší súd k prijatiu zjednocujúceho stanoviska, ktorého právna veta znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku.“ (uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R č. 2/2016, dostupné na data/files/1198_zbierka_1_2016.pdf).

Dovolací súd dospel k záveru, že potvrdzujúce rozhodnutie odvolacieho súdu (v spojení s potvrdeným rozhodnutím súdu prvého stupňa) spĺňa kritériá pre odôvodňovanie rozhodnutí v zmysle § 157 ods. 2 O.s.p. a podľa názoru dovolacieho súdu nepredstavuje prípad výnimky na ktorú dopadá druhá veta citovaného stanoviska najvyššieho súdu. Odôvodnenie rozsudku súdu prvého stupňa predovšetkým zodpovedá základnej (formálnej) štruktúre odôvodnenia rozhodnutia (1/ čoho sa žalobkyňa domáha a z

akých dôvodov, 2/ aké je stanovisko žalovaného k žalobe, 3/ aké relevantné dôkazy boli súdom vykonané a aké skutočnosti z nich súd zistil, 4/ aký skutkový stav bol súdom ustálený (zistený), 5/ aké právne normy na vec aplikoval, 8/ ako tieto normy vyložil, 9/ ako subsumoval zistený skutkový stav pod aplikovanú právnu normu, 10/ aké právne závery vyplývajú vo vzťahu k podanej žalobe), súslednosti jednotlivých častí odôvodnenia, ale aj ich obsahovej (materiálnej) náplni, čím sa naplňajú najmä kritériá určitosti (prehľadnosti), zrozumiteľnosti a presvedčivosti rozhodnutia. Odôvodnenie potvrdzujúceho rozhodnutia odvolacieho súdu zodpovedá ustanoveniu § 219 ods. 1, 2 O.s.p. V konkrétnostiach dovolací súd poukazuje, že odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu v spojení s prvostupňovým rozhodnutím obsahuje vysvetlenie dôvodov pre ktoré bolo žalobe vyhovieť i to, prečo námietku premlčania žalovaného nepovažovali za dôvodnú (v podrobnostiach viď odôvodnenia rozhodnutí). Skutočnosť, že žalovaný má odlišný názor ako konajúce súdy, alebo že jeho predstava o odôvodňovaní v určitých okolnostiach prípadu nekorešponduje s ich odôvodneniami, bez ďalšieho nezakladá porušenie práva na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia.

Odvolací súd v odôvodnení napadnutého rozhodnutia uviedol rozhodujúci skutkový a právny stav zistený súdom prvého stupňa, primeraným spôsobom opísal obsah odvolania a citoval právne predpisy, na základe ktorých vec prerokoval a z ktorých vyvodil svoje závery. V rozhodnutí zaujatý odlišný právny názor vo vzťahu k premlčaniu a splatnosti úveru zrozumiteľne a v potrebnom rozsahu vysvetlil. Potvrdzujúce rozhodnutie odvolacieho súdu v spojení s rozhodnutím súdu prvého stupňa umožňuje preskúmať ako, na základe čoho a z akých dôvodov súdy rozhodli. Ich skutkové a právne závery nie sú v danom prípade zjavne neodôvodnené (či zjavne neudržateľné alebo arbitrárne) a tak nezlučiteľné s čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky; odôvodnenie dovolaním napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu ako celok (v spojení s potvrdeným rozhodnutím uznesením) spĺňa parametre zákonného odôvodnenia (§ 157 ods. 2 O.s.p.). Právo na spravodlivý súdny proces podľa čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky neznamena právo na to, aby bol účastník konania pred súdom úspešný, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho právnymi názormi. Je v právomoci súdu vykladať a aplikovať zákony (obdobne napr. I. ÚS 50/2004, IV. ÚS 252/2004).

Vzhľadom na uvedené vada konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. nevyšla najavo.

3.2 Žalovaný odňatie možnosti konať pred súdom v zmysle § 237 ods.1 písm. f/ O.s.p. vyvodzuje aj z toho, že rozhodnutie odvolacieho súdu je prekvapivé, lebo odvolací súd nepostupoval v súlade s § 213 ods. 2 O.s.p. Dovolateľ však v dovolaní neuviedol k akej právnej otázke tento dôvod smeruje, a o ktoré konkrétne zákonné ustanovenie ide. Dovolací súd preto nemal možnosť zaoberať sa otázkou, či takto formulované tvrdenie žalovaného o prípadnej nemožnosti vyjadriť sa k doposiaľ neaplikovanému predpisu odvolacím súdom je opodstatnené.

Ak je odvolací súd toho názoru, že sa na vec vzťahuje ustanovenie právneho predpisu, ktoré pri doterajšom rozhodovaní veci nebolo použité a je pre rozhodnutie vo veci rozhodujúce, vyzve účastníkov konania, aby sa k možnému použitiu tohto ustanovenia vyjadrili (§ 213 ods. 2 O.s.p.).

V rozhodovacej praxi najvyššieho súdu sa pod „prekvapivým rozhodnutím“ rozumie rozhodnutie odvolacieho súdu „nečakane“ založené na iných právnych záveroch než rozhodnutie súdu prvého stupňa (viď tiež uznesenie najvyššieho súdu zo 17. septembra 2009 sp.zn. 3 Cdo 102/2008), resp. rozhodnutie z pohľadu výsledkov konania na súde prvého stupňa „nečakane“ založené nepredvídateľne na iných („nových“) dôvodoch, než na ktorých založil svoje rozhodnutie súd prvého stupňa, pričom účastník konania v danej procesnej situácii nemal možnosť namietat správnosť „nového“ právneho názoru zaujatého až v dovolacom konaní (viď uznesenie najvyššie zo 14. júla 2011 sp.zn. 5 Cdo 46/2011).

V prejednávanej veci ale rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie súdu prvého stupňa nemôže byť považované za prekvapivé, či nečakané a to ani pokiaľ ide o posúdenie otázky (ne)premlčania žalobou uplatneného práva. Žalovaný podal proti rozsudku súdu prvého stupňa odvolanie, v ktorom namietal správnosť právneho posúdenia veci i v tom zmysle, že pokiaľ ide o dĺžku premlčacej doby táto sa mala posudzovať v zmysle Občianskeho zákonníka a tá je trojročná (všeobecná

premlčacia doba) - viď č.l. 107 súdneho spisu. Odvolací súd reagujúc na túto odvoláciu námietku síce prisvedčil odvolateľovi, že žalobou uplatnené právo sa premlčuje vo všeobecnej trojročnej premlčacej dobe v zmysle § 101 Občianskeho zákonníka, táto ale neuplynula, lebo žaloba bola podaná na súd v jej priebehu. Námietku premlčania vyhodnotil ako nedôvodnú, čo korešponduje so záverom súdu prvého stupňa (i keď tento vychádzal zo 4 - ročnej premlčacej doby v zmysle Obchodného zákonníka).

Z uvedeného je zrejmé, že žalovaný nemohol byť prekvapený záverom odvolacieho súdu ohľadom dĺžky premlčacej doby pretože išlo o reakciu súdu na jeho vlastný riadne zdôvodnený odvolací dôvod, ktorý sa ukázal ako opodstatnený i keď v konečnom dôsledku nedokázal zvrátiť výsledok sporu. V tejto súvislosti je zjavné, že odvolací súd sa z objektívneho hľadiska voči žalovanému ani nemohol doposť porušiť procesného postupu v zmysle § 213 ods. 2 O.s.p.

4. Vzhľadom na to, že prípustnosť dovolania žalovaného z § 238 a § 237 ods. 1 O.s.p. nemožno vyvodiť, dospel najvyšší súd k záveru, že jeho mimoriadny opravný prostriedok je procesne neprípustný. Dovolací súd preto dovolanie žalovaného odmietol podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p.

V dovolacom konaní úspešnému žalobcovi vzniklo právo na náhradu trov konania proti žalovanému, ktorý úspech v dovolacom konaní nemal (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s ustanoveniami § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd však žalobcovi náhradu trov dovolacieho konania nepriznal, pretože si ich neuplatnil (§ 151 ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.